הדר פרק ששי עירובין סח.

מה הזאה שבות ואינה דוחה את השבת אף אמירה לנכרי שבות ואינה דוחה את השבת א"ל ולא שני לך בין שבות דאית ביה מעשה לשבות דלית ביה מעשה (ח) דהא מר לא אמר לנכרי זיל אחים א"ל רבה בר רב חנן לאביי מבואה דאית ביה תרי גברי רברבי כרבנן לא ליהוי ביה לא עירוב ולא שיתוף א"ל מאי נעביד (ט) מר לאו אורחיה אנא טרידנא בגירסאי אינהו לא משגחי ואי אקני להו פיתא בסלא כיון דאי בעו להו מינאי ולא אפשר ליתבה נהלייהו בטיל שיתוף דתניא אאחד מבני מבוי שביקש יין ושמן ולא נתנו לו בטל השיתוף ונקני להו מר רביעתא דחלא בחביתא תניא אין משתתפין באוצר והא תניא במשתתפין אמר רב אושעיא ל"ק הא ב"ש הא גב"ה גדתנן דהמת בבית ולו פתחים הרבה כולן טמאין נפתח אחד מהן הוא טמא וכולן טהורין חישב להוציאו באחד מהן או בחלון שיש בו ארבעה על ארבעה מציל על כל הפתחים כולן בית שמאי אומרים והוא שחישב עד שלא ימות המת וב"ה אומרים האף משימות המת ההוא ינוקא דאישתפוך חמימיה אמר להו רבא נישילה לאימיה אי צריכא גנחים ליה נכרי אגב אימיה אמר ליה רב משרשיא לרבא אימיה קא אכלה תמרי א"ל אימור תונבא בעלמא הוא דנקט לה ההוא ינוקא דאישתפוך חמימיה אמר להו רבא פנו לי מאני מבי גברי לבי נשי ואיזיל ואיתיב התם ואיבטיל להו הא חצר א"ל רבינא לרבא דוהאמר שמואל אין ביטול רשות מחצר לחצר אמר ליה האנא כר' יוחנן סבירא לי דאמר יש ביטול מחצר לחצר ואי לא סבר לה מר כשמואל

ניתיב

לשבות דלית ביה מעשה. ומ"מ דבההוא ינוקא דלקמן דאמר להו רבא נשילה לאימיה אי צריכא ניחיימוה ליה אגב אימיה כי לא צריכא נמי וכי לא היה נכרי בכל העיר שיאמרו לו שיחס בשביל הקטן למולו וכפ"ק דגיטין (דף מ: ד"ה אע"ג) פירשתי:

כיון דאי בעו מינאי ולא יהיבנא להו. צריך ליהיר כשאדם עושה עירוב שלא יערב בדבר שהוא מקפיד עליו כגון אומן דברים שתיקון לכבוד שבת או (ד) אם יש לו כרם נאה שקורין גשטי"ל או פשטיד"א וכיוצא בהן דאי בעו ליה מיינה לא יהיב להו בטל עירוב: **ונקני** להו מר רביעתא דחלא בחביתא. לכאורה משמע לצורך שיתוף מבוי קאמר לדעירובי חצירות נעי פת אע"ג דאמר לקמן בפרק מלון (דף פפ.) מלן שמעת ליה דאמר פת אין מידי אחרינא לא ר' יהושע הא קי"ל כר' יהושע לגבי ר"מ דפליג עליה התם ולקמן בפירקא (ה) בין ר"מ בין רבנן סבירא להו דעירובי חצירות אינו אלא בפת ולכאורה כולהו אמוראי דהכא שמעתא הכי אית להו ואורי"ש דל"ל דהכא חבית דחלא דהכא בחצר הוה ולא בבית דהא אמר לקמן בפרק כילד משתתפין (דף פה:) דעירובי חצירות בבית שבחצר ושיתופי מבואות בחצר שבמבוי ותרוייהו דוקא * כמו שאפרש לקמן (ה) וכן הכיא דבעל הבית שהיה שותף עם שכניו לזה בין כו' אחיי כגון דמונח בחצר:

תניא אין משתתפין באוצר. ות"מ ואחיי כב"ש דהא כב"ש מסיק לה וי"ל דאחיי לא חשיב הא דקאמר רב אושעיא הא ב"ש הא ב"ה וקסבר אחיי לא נחלקו ב"ש וב"ה בדבר זה דכמה פלוגתא דתנאי ואמוראי אשכחן לענין בריכה ועוד אומר ר"י דאחיי הוה מוקים כולהו אליביה ולמפרע כולן טמאין דאין בריכה והוה מפרש (כרבה) דמסיק במסכת בילה (דף י. ולז:) לטהר את הפתחים מכאן ולהבא:

אמר רב אושעיא לא קשיא כו'. הקשה ר"ת דהכא מוקי רב אושעיא פלוגתייהו בבריכה ובפ"ק דבילה (דף י.) וגם בסוף בילה (דף לז:) מסיק רב אושעיא דפליגי לטהר את הפתחים מכאן ולהבא דכיון דנתמה להו טומאה לא נפקא ל"ש אלא בשינוי מעשה ולב"ה אני במתשבה (ו) ואור"ת דרב אושעיא לחוד ורבי אושעיא ולמינו רב אושעיא הכא בפרים רב אושעיא והתם גרסינן רבי אושעיא ומלינו רב אושעיא שהיה בתמורלים אחרונים בתר ההיא שמעתא דפ' במרא דבילה (דף לח:) גבי ליבטיל מים ומלא גבי עיסה דקאמר רב (ז) אושעיא דספיר עביד דאמיהו עליה וביבמות ברים כילד (דף יח:) על מילתיה דרב אושעיא דאמר תנוק היה ר"ש אף בראשונה אמר ימתיב ר' אושעיא ובפרק כל הגט (גיטין דף כה.) בעא מיניה רב אושעיא מרב יהודה וה"ר מנחם מיוש"י פי' דלא פליגי הכא בבריכה אלא לטהר את הפתחים מכאן ולהבא כדאמר בבילה וה"ק הא ב"ש דלא מהניא מתשבה לטהר את הפתחים ה"ג לא מהני לענין עירוב ואע"פ שמזהה להו כיון דמתחילה לא הונח בחבית לשם עירוב ולב"ה דמהניא מתשבה התם מהני נמי הכא והא דתנן לקמן (ה) בעל הבית שהיה שותף עם שכניו והא דתנן נמי בכילד משתתפין (לקמן דף פב.) מניח את החבית כו' כב"ה דלא בעו הנחה לשם עירוב וניחא השתא דשכח שאר פלוגתייהו דתנאי דפליגי לענין בריכה בהלוקח יין מבין הכותים ובשאר מקומות ואף על גב דקאי השתא אחיי כב"ש לא היה חושש לכך להשיבו דבלאו הכי היה יכול להקשות לו וליקני להו רביעתא דחלא במנא אלא לא היה חושש לטרוח כל כך לערב ואין זו סברת תמוה כל כך אם אינו מועיל זכוי לב"ש אם לא הונח בכלי לשם עירוב דהא בסוף פירקין (ח) נמי פרכינן אלא מעתה הקנה לו פת בכלו ה"ג דלא הוי שיתוף פירוש (ט) ולא יועיל שיתוף משום דלא אפקי ועיילי דרך פתחים למבוי מיהו זה קשיא לאדפריך מבריתא דתניא משתתפין באוצר הוה ליה למיפרך ממתני' דבעה"ב שהיה שותף עם שכניו וכמה משניות דלא בעו הנחה בכלי לשם עירוב ועוד קשיא דמה ענין מתשבה לטהר את הפתחים למתשבה דעירוב: **אי** צריכה ניחמטו ליה אגב אימיה. פירשו קמא דגיטין (דף מ: ד"ה אע"ג):

אלא

מה הזאה שבות ואינה דוחה את השבת אף אמירה לנכרי שבות ואינה דוחה את השבת. א"ל ולא שני לך בין שבות דאית ביה מעשה לשבות דלית ביה מעשה. (ח) דהא מר לא אמר לנכרי זיל אחים. א"ל רבה בר רב חנן לאביי מבואה דאית ביה תרי גברי רברבי כרבנן לא ליהוי ביה לא עירוב ולא שיתוף. א"ל מאי נעביד. מר לאו אורחיה אנא טרידנא בגירסאי. אינהו לא משגחי ואי אקני להו פיתא בסלא כיון דאי בעו להו מינאי ולא אפשר ליתבה נהלייהו בטיל שיתוף. דתניא אחד מבני מבוי שביקש יין ושמן ולא נתנו לו בטל השיתוף. תנא אין משתתפין באוצר. אוקימנא לבית שמאי דלית להו בריר. והא דתניא משתתפין באוצר כבית הילל דאית להו בריר. דתנן המת בבית ולו פתחים הרבה כולן טמאין, נפתח אחד מהן הוא טמא וכולן טהורין. חישב להוציאו באחד מהן או בחלון שיש בו ד' על ד' הצל על פתחין כולן. בית שמאי אומרים יחשוב עד שלא ימות המת. ובית הילל אומרים אף משמת המת. ש"מ לבית הילל איתי להו בריר. ואע"פ שאחרי שמת חישב להוציאו באחד מהן, נחברר כי הוא שהיה מוכן להוציאו ממנו. **וההוא** ינוקא דאישתפוך בשבת אותם המים החמים שהיו מוכנים לקטן למול אותו עליהן. אמר רבא ישאלו (ל)אמו, כלומר אם מרגשת בעצמה חולי שצריכה מים חמין נחים ליה לקטן גו אגב אימיה. ואקשינן ליה לרבא והא חזינן לאימיה דקא אכלה קמן תמרי, כמו הבריאים. ואמר להו לא סמכינן אהאי דקא אכלה (קמא) [קמן דאימור] תונבא הוא דנקיט לה. כלומר קור החזיק בה ואוכלת בלא תיקון דעת, ואי אמרה צריכנא מים חמין מחמין לה. (רב) [רבא] היו לו כ' חצירות באחת היה יושב הוא וביתו ובני אדם יוצאין ובאין אצלו, ובני אדם אחרים עוד יש להם בתים באותה חצר ששוכנים בהן, ואחד מבני חצר בא למול בנו בשבת ואישפיכן חמימיה. אמר להו רבא הביאו לי כלים לישב עליהן בחצירי האחרת שהנשים יושבות בה, ואלך ואשב שם ואבטל להם רשותי מזו החצר ויטול החמים שלי וימול עלירן הקטן. אמר ליה רבינא לרבא והאמר שמואל אין מבטלין מחצר לחצר. א"ל כ' יוחנן סבירא לי דאמר מבטלין רשות מחצר לחצר. אמר ליה ואי לא סבירא לך כשמואל לא צריכת לאיסתלוקי מחצר לחצר

מה הזאה שבות ואינה דוחה את השבת אף אמירה לנכרי שבות ואינה דוחה את השבת. מעשה כדתנן בפרק חלון דף פה:): **מרי גברי רברבי כרבנן.** כגון אתה וכגון דדייריתו ביה: **מר.** רבה אין כבודו לחזור על בני המבוי ולבטל השיתוף: **אינהו.** שאר בני המבוי לא משגחי: **אקני להו.** משלי ריפתא בסלא בדיבורא דליכא טרחא ויהו כולן זוכין בו לשם שיתוף: **כיון דאי בעו מינאי.** אם אחד מהן היה צריך לאכול מן השיתוף והיה שואלו ממני אין יכולת בידי לומר משלי בכל שבת (ב) לכך נמצא שאין בלבי להיות בו חלק גמור ובטל השיתוף: **שביקש יין ושמן.** משל שיתוף: **רביעתא דחלא.** חומץ: **בחביתא.** בחמת מחביותיך דמידי דלית ביה קפידא הוא ועיקר שיתוף ביין כדאמר בהאי פירקא (דף עא:) ויינם החבית בחצר ויסמוך על רביעית שבה לשום שיתוף לצורך כל השנה כולה שמניחין שיתוף בחצר: **אין משתתפין באוצר.** בדבר המצוי כגון חבית של יין או פירות המכונסין אין סומכין על מה שבמוכן משום דאין בריר איהו של שיתוף וכי מסתתק ממנו איכא למימר אזל ליה שיתוף: **כולן טמאין.** כל הכלים הנתונין בעובי האסקופה טמאין ואע"פ שאינם בהאל המת מפני שאין אנו יודעין באיזו פתח יוציאנו ופתח שעמיד לצאת בו מיטמא מיד ועומדת ליכא אלא הלכות טומאה הכי גמירי לה ואפי' חלונות של טפח על טפח טמאין דכיון דכולן סתומין לא מוכחא מילתא כהי מפיק ליה: **נפתח אחד מהן.** ולאי בההוא מפיק ליה: פחות מד' על ד' אינו חשוב להגיל על השאר: **עד שלא ימות.** דלא נחתא להו טומאה לשאר פתחים אבל משימות המת כבר נטמאו הכלים ולא אמרינן הוכרר הדבר דמעיקרא נמי דעתיה לאפוקי בהאי פיתחא אלא נחתא להו טומאה ואפי' כלים הנתונין (ג) (לשאר פתחים) שם לאחר מחשבה טמאין דכיון דנחתא להו טומאה תו לא שלקא מיניהו במחשבה עד דעביד להו מעשה ממש דפתח ליה להאי ומהני לטהר את האחרים מכאן ולהבא כדקתני לעיל נפתח אחד מהן כו': **וכ"ה אומרים אף משימות המת.** דאמרינן יש בריכה דמאתמול דעתיה בהאי פיתחא ולא נחתא טומאה לאחריני ואפי' כלים דקודם מחשבה טהורין: **נישילה לאימיה אם צריכה.** לצורכה ממין נחים ליה נכרי אגב אימיה דקי"ל (ו) מיה אחר שבעה אפי' אמרה צריכה אני אין מחללין עליה את השבת אבל עושין לה ע"י ארמלא: **הא אכלה תמרי.** כלומר הא חזינן דאינה צריכה ממין נשתות דהא נוגן נמי אכלה: **תונבא.** אשדורדישו"ן. ואוכלת ואינה יודעת מה: **פנו לי מאני.** בתלירו של רגא היו ממין והמיונק נשפכו ממיו בחצר אחרת ופתח ביניהן ולא עירבו שתי חצירות יחד ולרבא היו בביתו חדרים פנימיים שאינן פתוחין לחצר והן לצניעות והנשים יושבות שם וכי גברי הוה פתוח לחצר ותנן במתני' (ז) המבטל רשות חצירו אסור להוציא מביתו לחצר דהא לאו דידיה הוא * הלכך פינה כליו מבי גברי כדי שלא יצא להוציא משם לחצר והלך ושב בחדרים הפנימיים וביטל רשות חצרו לבני חצר האחרת ויביאו ממין מחצירו לחצירו:

ניתיב

מסורת הש"ס

(א) [כפ"ל: ד"ל מאן לבניך, וכמ"ז בכת"ב], ב) כיצה דף י. ודף לז: אלבלת ס"ז מ"ב, ג) [ע' תוס' ב"ק ס: ד"ה אומר לנכרי ותוספות גיטין מ: ד"ה אע"ג ותוס' מנחות מד. ד"ה אתים], ד) [לעיל סו: ושם נתמן], ה) [לקמן עה:], ו) [שבת קכט.], ז) [לקמן דף פט:], ח) דף עא:, ט) [ל"ל כרבי אושעיא] ובריש בילה י., י) [יומתא יט. ושם], כ) [דף עא:].

הגהות הב"ח

(א) נמ' דלית ביה מעשה (הגה מר וכו' אתים) תא"מ ג"כ ס"א לא נרמי ליה וכן מוכח בתוספי' בד"ה בשבת: (ב) רש"י ד"ה כיון וכו' לוחר משלי בכל שבת בכל כך נמצא: (ג) ר"ה בד שלא וכו' כלים הנאלין (לשאר פתחים) תא"מ וג"כ ס"ק נמחק והגה"ה היא: (ד) תוס' ד"ה כיון וכו' לכבוד שבת או בכר נאה כל"ל ותיבות אם יש לו נמחק: (ה) ר"ה ונקני כו' כמו שאמרתי לקמן. ג"כ בדף עא ע"ב בד"ה בפת: (ו) ר"ה אמר ר' אושעיא וכו' פני במתשבה (ותו"ת וכו' בתמורלין) תא"מ וכ"ב ס"א ואומר ר"מ דרב הושעיא לחוד והכא גרסינן בכל הספרים רב הושעיא והתם גרסינן רב אושעיא ומלינו רב הושעיא שהיה בתמורלים: (ז) בא"ד דקאמר רבי הושעיא דספיר וכו' מתיב רבי הושעיא וכו' בעא מיניה ר' הושעיא: (ח) בא"ד בסוף דף עג: (ט) בא"ד פי' דלא יועיל וכו' קשה לפירוש זה דמדפרק:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה פנו לי מאני וכו'. הלכך פונה כליו. ע' לקמן דף עט ע"ב בתוס' ד"ה ותיבעית אימא: תוס' ד"ה ניתבי ליה וכו' כמו שאפרש לקמן. דף עא ע"ב בתוס' ד"ה בפת:

לעזי רש"י

אשדורדישו"ן (אישטורדישו"ן). הלם. מכובה.

מוסף רש"י

המת בבית ולו פתחים הרבה. כולם פתוחים לו כולם טמאים, כולן טמאין. כל כלים המונחים בחלל הפתחים תחת עוני התקרה של פתח עמודים, ופע"פ שאינו תחת הגג המתיחל על המת, שגזרו חכמים טומאה על מקום שהוא דרך יציאת הטומאה שפוסלו לצאת דרך שם, וכאן אין לפי יודעים באיזה יוציאנו הלכך כולם טמאים (ביצה י.). נפתח אחד מהן. לאחר מיתת המת, הוא טמא. כיון כלים דמעיקרא כיון כלים דלנסף המוכנים לו מנחתן, וכולן טהורין. לדברי הכל מוקמינן לה, דמודי הכל מכאן ולהבא בכלים המוכנים לתוכן לאחרי כן מנחתן, דודאי נההוא דעפתא מפיק ליה (שם). שיש בו ארבעה על ארבעה. ככך שיעורוכו שראוי להוצאת מתים (שם). מציל על כל הפתחים כולן. מלמעלה כאילו נפתח (שם).

עין משפט
נר מצוה

מו א מיי' פ"ה מהלכות עירובין הלכה כ סמג עשין ל טוש"ע או"ח סי' שסו סעיף ה:

מז ב ג מיי' שם הלי ג ומתג שם טור או"ח סי' שסו:

מח ד ה מיי' פ"ו מהלי טומאת מת הלכה כ סמג עשין רלח:

רבינו חננאל

מה הזאה אינה דוחה את השבת אף אמירה לגוי לא תדחה את השבת. אמר לי ולא שני לך בין שבות דאית ביה מעשה, כגון הזאה, לשבות דלית ביה מעשה, כגון אמירה לגוי. ואי מקבל להו חד ריפתא לבני מבוי ובעי ליה חד מיניהו ולא יהבי ליה בטל השיתוף. דתניא אחד מבני מבוי שביקש יין ושמן ולא נתנו לו בטל השיתוף. תנא אין משתתפין באוצר. אוקימנא לבית שמאי דלית להו בריר. והא דתניא משתתפין באוצר כבית הילל דאית להו בריר. דתנן המת בבית ולו פתחים הרבה כולן טמאין, נפתח אחד מהן הוא טמא וכולן טהורין. חישב להוציאו באחד מהן בחלון שיש בו ד' על ד' הצל שיש בו ד' על ד' הצל על פתחין כולן. בית שמאי אומרים יחשוב עד שלא ימות המת. ובית הילל אומרים אף משמת המת. ש"מ לבית הילל איתי להו בריר. ואע"פ שאחרי שמת חישב להוציאו באחד מהן, נחברר כי הוא שהיה מוכן להוציאו ממנו. **וההוא** ינוקא דאישתפוך בשבת אותם המים החמים שהיו מוכנים לקטן למול אותו עליהן. אמר רבא ישאלו (ל)אמו, כלומר אם מרגשת בעצמה חולי שצריכה מים חמין נחים ליה לקטן גו אגב אימיה. ואקשינן ליה לרבא והא חזינן לאימיה דקא אכלה קמן תמרי, כמו הבריאים. ואמר להו לא סמכינן אהאי דקא אכלה (קמא) [קמן דאימור] תונבא הוא דנקיט לה. כלומר קור החזיק בה ואוכלת בלא תיקון דעת, ואי אמרה צריכנא מים חמין מחמין לה. (רב) [רבא] היו לו כ' חצירות באחת היה יושב הוא וביתו ובני אדם יוצאין ובאין אצלו, ובני אדם אחרים עוד יש להם בתים באותה חצר ששוכנים בהן, ואחד מבני חצר בא למול בנו בשבת ואישפיכן חמימיה. אמר להו רבא הביאו לי כלים לישב עליהן בחצירי האחרת שהנשים יושבות בה, ואלך ואשב שם ואבטל להם רשותי מזו החצר ויטול החמים שלי וימול עלירן הקטן. אמר ליה רבינא לרבא והאמר שמואל אין מבטלין מחצר לחצר. א"ל כ' יוחנן סבירא לי דאמר מבטלין רשות מחצר לחצר. אמר ליה ואי לא סבירא לך כשמואל לא צריכת לאיסתלוקי מחצר לחצר

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com